

ISLAM

(referat)

Islam spada u monoteističke religije (od grčkog: monos – jedan i Theos – Bog), a to bi značilo da mu je glavna odrednica vjerovanje u jednog Boga. Druga je religija po veličini s obzirom na broj vjernika u svijetu (odmah iza kršćanstva) i broj vjernika je stalno u porastu. Danas je u svijetu oko 28% muslimana. 49 je dominantno muslimanskih zemalja, a 62% muslimana živi u južnoj i jugoistočnoj Aziji. Najveće muslimanske zemlje su Indonezija, Pakistan, Indija i Bangladeš. 2011. godine, Islam je imao 1,57 milijardi vjernika. S obzirom na važnost i veličinu, u ovom referatu ćemo prikazati glavne odrednice islama:

Riječ „islam“ u korijenu ima riječ „selam“ što znači „mir“. Islam bi u tom kontekstu značilo „predati se“, „pokoriti se“ Božjoj volji s ciljem postizanja mira. Musliman bi prema učenju islama bio bilo tko ili bilo što što se pokorava Božjoj volji - sav stvoreni svijet, uključujući i čovjeka. Osnivač islama je prorok Muhamed (punim imenom Ebu al-Kasim Muhammed Ibn Abdul-Muttalib Ibn Hašim). Muslimani vjeruju da je on posljednji Božji poslanik koji je primio konačnu objavu sadržanu u Kur'anu, svetoj knjizi islama. Muhamed se najvjerojatnije rodio u Meki, 20. travnja 570. g. Otac mu je umro neposredno prije njegovog rođenja. Do šeste godine ga je prema tadašnjim običajima odgajala dojilja, a poslije šeste godine je predan majci koja također ubrzo umire. Umire mu i djed po ocu i od tada skrbništvo nad njim preuzima stric Abu Talib. Do 25. godine je živio siromašno i osjećao se usamljen. U 25.-oj godini se ženi bogatom udovicom, trgovkinjom i vlasnicom karavana Hatidžom od koje je bio stariji 15 godina. Poslije Hatidžine smrti ženio se još dosta puta (jedna žena mu je bila židovka, a jedna kršćanka). U trenutku smrti, 8. lipnja 632. godine, u Medini, imao je 11 žena. U brakovima ne nalazi ispunjenje i u jednom trenutku napušta obitelj i odlazi u pustinju. Prema svjedočenju Muhameda, 610. godine, u blizini Meke ga posjećuje melek (anđeo) Džibril ili Džebrail (Gabriel) koji mu je od tada i u naredne 23 godine izrecitirao Kur'an. Po objavi, Muhamed počinje širiti islam u mnogobožačkoj Meki gdje ga prihvaćaju siromasi. Bogati trgovci su u njemu vidjeli opasnost jer je zagovarao dijeljenje bogatstva sa siromasima i opirao se mnogoboštvu i idolopoklonicima koji su im donosili veliku zaradu. U jednom trenutku dolazi do pobune protiv Muhameda i njegovih pristaša te Muhamed s njima bježi iz Meke u Medinu. Ta seoba koja se zbilja 622. godine, naziva se Hidžra i početak je islamskog kalendara i brojanja godina.

Kura'n je arapska riječ, koja znači „kazivanje“, „recitiranje“. Kura'n označava svetu knjigu islama, a sadrži duhovna, dogmatska i pravna načela. Kura'n nastaje između 611. i 633. godine prepričavanjem Muhameda riječi koje mu je uputio anđeo Gabriel. Objave Kuran'a su zapisivali pisari na različitim materijalima: kori datulje, koži, tankim kamenim pločicama, kostima... Nakon Muhamedove smrti bilo je teškoća u pogledu sastavljanja različitih zapisa i određivanja njihovog redoslijeda u Kura'nu. Konačna redakcija Kura'na je iz 10. st. Kura'n je napisan klasičnim arapskim pismom. Podijeljen je na 114 poglavlja (sure) i retke (ajete). Ajeti se rimuju. Pobožni vjernici uče Kura'n napamet. Kura'n je preveden na mnoge svjetske jezike iako se teži tomu da ga vjernici uče na arapskom jeziku. Pored Kura'na, muslimani cijene i židovsku Toru, Psalme i Evanđelja.

Islamsko učenje sadrži šest temeljnih vjerskih istina: vjerovanje u postojanje jednog Boga – Alaha (Allah dolazi od arapskog al-ilah što znači Bog, tj. jedan jedini Bog); vjerovanje u postojanje anđela; vjerovanje u 4 pisane objave: Davidu (Davud), Mojsiju (Musa), Isusu (Isa) i Muhamedu; vjerovanje u Božje poslanike: Adama (Adema), Nou (Nuha), Abrahama

(Ibrahima), Mojsija (Musu), Isusa (Isu) i Muhameda; vjerovanje u sudnji dan i uskrsnuće mrtvih za raj (dženet) ili pakao (džehenem); vjerovanje u predodređenje po kojem se sve zbiva po Božjoj volji. U islamu se politika usko isprepleće s religijom, tj. religija ima izniman utjecaj na političke odluke. U islamu je 5 temeljnih dužnosti za vjernike koji predstavljaju 5 stupova islama: 1. vjerovanje u jednog Boga Alaha i da je Muhamed Alahov prorok; 2. molitva (namaz). Muslimani mole 5 puta dnevno (ujutro, u podne, oko 16 sati, u predvečerje i kasno navečer). Muslimanski službenik – mujezin, poziva s minareta (tornja uz džamiju) na molitvu. Vjernici se pritom mole i klanjaju na malom sagu – postekiji, okrenuti prema Meki (istoku). Prethodno obave obredno pranje ruku, lica i nogu. Tijekom namaza recitiraju prvo poglavlje Kura'na. Petkom idu na molitvu u džamiju.; 3. davanje milostinje (zekat). Obitelj za siromašne godišnje izdvaja 2,5 % od svojih prihoda.; 4. Post. Muslimani cijeli mjesec Ramazan poste od izlaska do zalaska sunca, tj. ne jedu, ne piju i nemaju spolne odnose.; 5. Hodočašće u Meku (hadž). Svi muslimani su obavezni jednom u životu otići na hodočašće u Meku. Oni koji obave hodočašće postaju hadžije, a svomu prezimenu dodaju prefiks – hadži, npr. Hadžikunac. Hodočašće se sastoji od tri obreda: svi hodočasnici oblače bijelu odjeću čime se ističe jednakost svih pred Bogom. Potom 7 puta obilaze svetište svetište Čabu. Nakon toga trče između dva brežuljka Safne i Merne. Na koncu, odlaze na brdo Arafat gdje cijeli dan u poniznosti pred Alahovim licem razmišljaju o svojoj vjeri. Povratkom u Meku, završava se njihovo hodočašće. Muslimani imaju dva glavna blagdana: Ramazanski bajram i Kurban bajram. Ramazanski bajram predstavlja radost i zahvalu Alahu na obavljenom postu. Slavi se na kraju mjeseca Ramazana. Kurban bajram je dan kada se kolju i prinose Bogu određene životinje, odnosno daje se dio siromasima, prijateljima i rodbini.

Katolička Crkva naglašava da nas s muslimanima veže starozavjetna baština (vidjeli smo da muslimani cijene prvih pet knjiga Biblije – Toru, Psalme i Evanđelja). Iz tog razloga možemo reći da muslimani djelomično prihvaćaju kršćanstvo i s njima trebamo njegovati međureligijski dijalog. U islamu je naglašeno bratstvo, jednakost među ljudima, briga za siromašne, post, obiteljske vrijednosti i sl., a što nije u suprotnosti s kršćanstvom. No postoje i bitne razlike koje kršćane udaljuju od islama: nevjerovanje u Isusovo božanstvo, u Presveto Trojstvo i u sv. Pismo Novog zavjeta za koje muslimani drže da ne sadrži konačnu i potpunu objavu Boga čovjeku. Danas mnogi stručnjaci u svjetlu novijih zbivanja u svijetu (pojava tzv. Islamske države, Isila, džihadista, obespravljenosti žena, pojave imigranata, terorističkih napada u svijetu...) drže da islam proživljava unutrašnju krizu. Primjećuje se da se sam islam polarizira na dvije skupine: one koji zagovaraju strogo obdržavanje islama i one koji zagovaraju umjerenu verziju islama. Nama katolicima je apsolutno neprihvatljiva radikalna verzija islama u kojoj je sav život čovjeka određen od vjerskih službenika i u kojem čovjek gubi svoju slobodu koju mi u Katoličkoj Crkvi držimo bitnom odrednicom koju je Bog dao čovjeku. Drugim riječima, mi kršćani smo pozvani živjeti po Božjim zapovijedima, a radikalni muslimani moraju živjeti onako kako vjerski službenici tumače Kura'n.

Neke zanimljivosti islama:

- Djevojka se ne smije udati bez očeve dozvole.
- U islamu je strogo zabranjeno da se stoji ili sjedi na nečijem grobu.
- Ukoliko se musliman nađe u pustinji, on se mora prije molitve obredno oprati pijeskom.
- U muslimanskim zemljama u Ramazanu zamre dnevni, a oživi noćni život. Preko dana, dakle kad trebaju postiti, muslimani spavaju, a preko noći obavljaju sve uobičajene dnevne poslove.

Izvori:

1. Dođi i vidi, udžbenik Katoličkog vjeronauka za 1. razred srednjih škola, Salesiana, zagreb, 2019.
2. enciklopedija.hr (<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=27927>)
3. www.vjeraidjela.com (<https://www.vjeraidjela.com/islam/>)
4. islam-iznutra.com (<https://www.islam-iznutra.com/sto-je-islam-30-cinjenica-o-islam-koje-mozda-niste-znali/>)
5. www.preporod.com (<https://www.preporod.com/index.php/sve-vijesti/drustvo teme/item/3017-rasprostranjenost-muslimana-s-osvrtom-na-etnicku-i-religijsku-strukturu-sarajeva>)
6. enciklopedija.hr (<https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=34693>)

Aneta Kunac, 1. E